

AUÑIÓS

Nº 21

MAIO 2016

ASOCIACION CULTURAL

Pineiróns

O EMBARRANCAMENTO DO GARDACOSTAS UAD-TARGA FRONTE AO GROVE NA PERSECUCIÓN DE ARROACES

Por: Anxo López Vergara

OS GARDACOSTAS UAD

Despois dos enormes problemas que o exército español tivo na zona de Marrocos e sobre todo despois do “Desastre de Annual”, tomaron a decisión de dotar á Armada de buques que puideran patrullar a zona do Protectorado de Marrocos. A súa compra fíxose con cargo ao presuposto especial de dito Protectorado.

Mercaron buques gardacostas empregados na Primeira Guerra Mundial por Francia e Inglaterra e que serviran durante esta guerra como patrulleiros armados. Segundo parece non eran adecuados para labores de persecución pero si para vixilancia de costa.

Estes patrulleiros eran coñecidos en Inglaterra como “Arrastreiros Armados” xa que empregaron como forma para a súa construción a de pesqueiros de arrastre de costado. Púxoselles o nome de **Uad** “ríos” en bereber de Marrocos e déronlle os nomes de ríos de Marrocos. O seu destino era a vixilancia da costa da zona española.

Déronos de alta en 1922 e o seu desprazamento variaba entre as 320 e as 500 Tn. O de máis desprazamento era o “**Uad Targa**” con 500 Tn. Os demais da flota dos Uad coñecíanse co nome de Uad Ras, Muluya, Martín, Lucus e Kert.

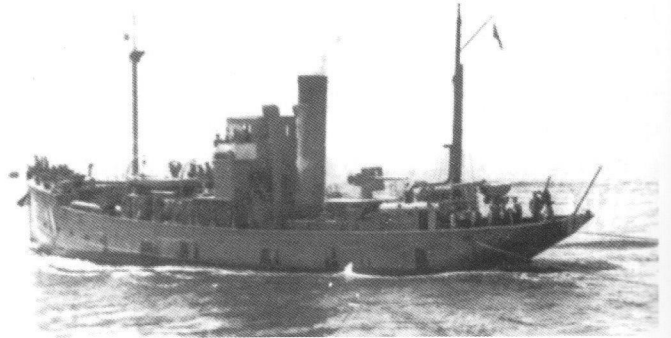
Os Uad foron destinados a patrullar augas marroquís e alí estiveron ata o comezo da Guerra Civil Española. Xa en España foron preparados e dotados cos dous canóns Vickers de 76,2 mm.

Tiveron unha notable vida activa en accións de guerra, salvamentos e patrullaxe.

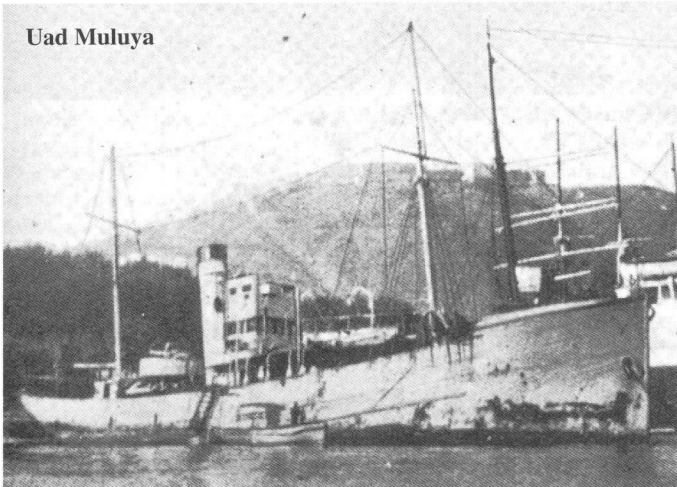
No ano 1923 os Uad son dotados de TSH (*Telegrafía sen hilos*) e mellorou moito a súa operatividade. Por Real Orde de 1924 dispúxose que foran mandados por un Tenente de Navío.

O **Uad Targa** e o **Lucus** levaron servizos de correo entre Malaga e Melilla. O Uad Martín foi destinado en 1929 á escuadrilla afecta ao Polígono de Tiro Janer de Marín.

Uad Lucus

Uad Muluya

O **Uad Targa** pasa a finais de 1930 a depender do departamento do Ferrol para servizo de vixilancia pesqueira.

PESCA E CAZA DE ARROACES NAS COSTAS GALLEGAS. RÍA DE AROUSA

Xa no número 19 desta revista, Francisco Calo Lourido tocaba o tema da caza de arroaces nas rías de Pontevedra e Arousa, onde nos contaba como esas mandas de arroaces que visitaban as nosas rías eran ben vistos polos pescadores do cerco, pois cando perseguían aos cardumes de sardiñas estas formaban grandes manchas que facilitaban a súa pesca. Sen embargo para os xeiteiros, con quilómetros de

ACTIVIDADES “Pineiróns”
Agradecemento á:

Colabora

CONCELLO DE O GROVE
CASA DE CULTURA DE O GROVE

rede largada e chea de sardiña, os arroaces estragábanse ao se lanzaren sobre ela a comer. É por iso que eran perseguidos con arpóns, armas de fogo, facendo pregarias coidando que os nigromantes das illas de Ons os mandaban para dentro das rías,..., e ata perseguidos con metralladoras para espantalos ou matalos.

Comentaba Felipe Valdes Hansem que os arroaces eran considerados como uns *peixes* malignos e nocivos para a pesca, polas desfeitas que causaban nas redes ao enmallarse ao ir rapinar o peixe alí atrapado, ademais de ser un competidor que depredaba o cobizado recurso natural dos pescadores.

En 1878 para escorrentar aos arroaces que entraban na ría de Arousa, o Arcebispo de Compostela comisionou a dous monxes do mosteiro de San Francisco (Santiago) para que, coas súas rogativas, librasen aos mariñeiros de Palmeira e Cabo de Cruz dos arroaces. Sen embargo, segue contando Hansem, os pescadores de Pontevedra no século XVIII en vez de seguir os consellos do Padre Sarmiento sobre o modo de decimar estas mandas, recorreron a prácticas supersticiosas, neste caso aos conxuros dos *<gurumantes>*¹ ou feiticeiros das illas de Ons, inútil superstición popular moi criticada por Sarmiento como home de Igrexa e ilustrado que era.

En 1922 (Casualmente o mesmo ano en que o goberno mercaba os Uad) a *Asociación General de Industrias Pesqueras de Galicia* chegou a ofrecer ao Ministerio de Mariña dous vapores para que, tripulados por mariños da Armada, se dedicasen á persecución dos arroaces. Non foi admitida dita petición.

En 1923 veu ás rías de Pontevedra e Arousa unha comisión encargada de estudar o problema de pescadores e arroaces. Quedou demostrado que a persecución con armas de fogo era inútil e pouco recomendable polo perigo de que se estendese entre os pescadores o uso de ditas armas.

Os pescadores no pararon no seu empeño e en 1924 pediron ao goberno que os vapores de vixilancia estivesen dotados de metralladoras para a persecución de ditos cetáceos.

En 1927 o Ministerio de Mariña, contradicindo a decisión da *Dirección General de Pesca* ordenou aos comandantes de mariña das rías de Vigo, Pontevedra e Arousa a realización de batidas de arroaces polas patrullas da Armada.

E é aquí, cando destinado a Ferrol o gardacostas *Uad-Targa* a finais de 1930, entre as súas tarefas marítimas a desempeñar, tocoulle a persecución de arroaces o que lle levou a embarrancar fronte ao Grove cando se dedicaba á persecución destes cetáceos.

O EMBARRANCAMENTO DO “UAD-TARGA”

O día 2 de setembro de 1931 embarrancou no baixo da Loba², fronte ao Grove, o gardacostas *Uad-Targa* a causa da néboa cando se dedicaba á persecución de arroaces.

¹ Do que nos falaba Calo Lourido no número 19 de AUNIOS.

² Lino Pazos Pérez no seu libro “*Naufragios en las Rías Baixas*”, comenta que na prensa non se poñen de acordo en situar o lugar do embarrancamento, xa que uns o poñen no baixo coñecido como “O Novo”, outros en “A Loba” e finalmente outro nome é “Loba do Regidoiro”.

Toda a tripulación quedou a salvo e, nun dos botes salvavidas que posuía, achegáronse ata a próxima vila de O Grove na que foron auxiliados dándolles comida e cama. Aínda que o Grove era un pequeno municipio de arredor de 6.000 habitantes, estes, xunto coas autoridades, volcáronse na axuda á tripulación do gardacostas. O seu comandante, o Tenente de Navío Gabriel Antón Rosas, quedou no buque organizando os labores de salvamento.

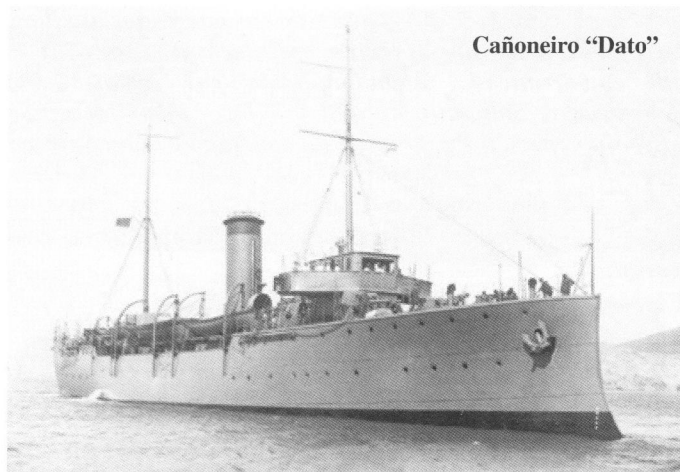
A primeira nova do naufragio na prensa sae ao día seguinte, xoves 3, na Vanguardia, e dicía:

GUARDACOSTAS EMBARRANCADO

El Ferrol, 2

Recibióse un radio del comandante del buque guardacostas «Uad Targa», noticiando que persiguiendo arroaces embarrancó en el paso de Loba Sedeiro, a la entrada de Villagarcía.

Se ha dispuesto que para prestarle auxilio salga de este puerto el cañonero «Dato», llevando a bordo un buzo del acorazado «España».

Cañoneiro “Dato”

O día 5 de setembro de 1931 aínda seguían os labores de rescate do gardacostas. Así o contaba o periódico ABC:

EL CAÑONERO UAD TARGA SUFRE AVERÍAS

Vigo, 10 mañana

Continúan los trabajos de salvamento del cañonero Uad Targa, hallándose en el lugar del accidente el <Torpedero nº 3> y el remolcador holandés <Mas Besendi> con el material necesario.

Ferrol, 11 mañana

Comunican que se desconfía de poder salvar el Uad Targa, pues el temporal lo ha aprisionado entre las peñas. En el sitio del naufragio continúan los buques que salieran del Ferrol a prestarle auxilio. Los buzos del acorazado <España> prestan excelentes servicios recorriendo el fondo del cañonero.

Curiosa é a noticia, pois en cuestión dunha hora de diferenza e dende puntos distintos, parece que dan noticias

diferentes, pois nunha aínda podería haber esperanzas e na outra o poñen xa moi complicado.

O día 8 de setembro no periódico La Vanguardia sae unha nova que dá unha esperanza de salvamento ao buque, pois, despois de revisado polos buzos, estes non atopan vía de auga algunha e só están pendentes de que amaine o temporal.

EL GUARDACOSTAS WAD-TARGA

Ayer los buzos que pertenecen a los buques de la escuadra, bajaron para reconocer el casco del guardacostas «Uad-Targa», embarrancado a la entrada de Villagarcía. No encontraron ninguna vía de agua. Los técnicos dicen que si amaina el temporal puede procederse al achique de los departamentos inundados, podrá salvarse el buque.—Corresponsal.

Cando parecía que a cousa ía por bo camiño, o día 22 de setembro, quizais porque o temporal non cedera ou polo seu encaixonamento nas rochas, dan a noticia do abandono do salvamento do buque e que as tarefas só estarán dirixidas a salvar armamento e maquinaria. Así o conta La Vanguardia *Regresaron de Villagarcía el cañonero «Dato» y el torpedero número 3, que a pesar de sus oportunos auxilios, no pudieron salvar al buque guardacosta «Uad-Targa» allí embarrancado, abandonándolo por imposibilidad de salvarlo. Sólo quedan allí los buzos del acorazado «España», para trabajar en el salvamento de la máquina.*

Un día despois, o 23 de setembro, o periódico “El Socialista” no seu nº 7.058 da a noticia da perda do Uad Targa:

EL NAUFRAGIO DEL “UAD TARGA”

El guardacostas se ha perdido por completo

EL FERROL, 22.—Se considera totalmente perdido el guardacostas «Uad Targa», embarrancado en la ría de Arosa. A pesar de los esfuerzos realizados ayer con la pleamar para salvarlo, no ha podido conseguirse nada satisfactorio. En vista de esto, se procederá inmediatamente a desmontar la artillería y la maquinaria.

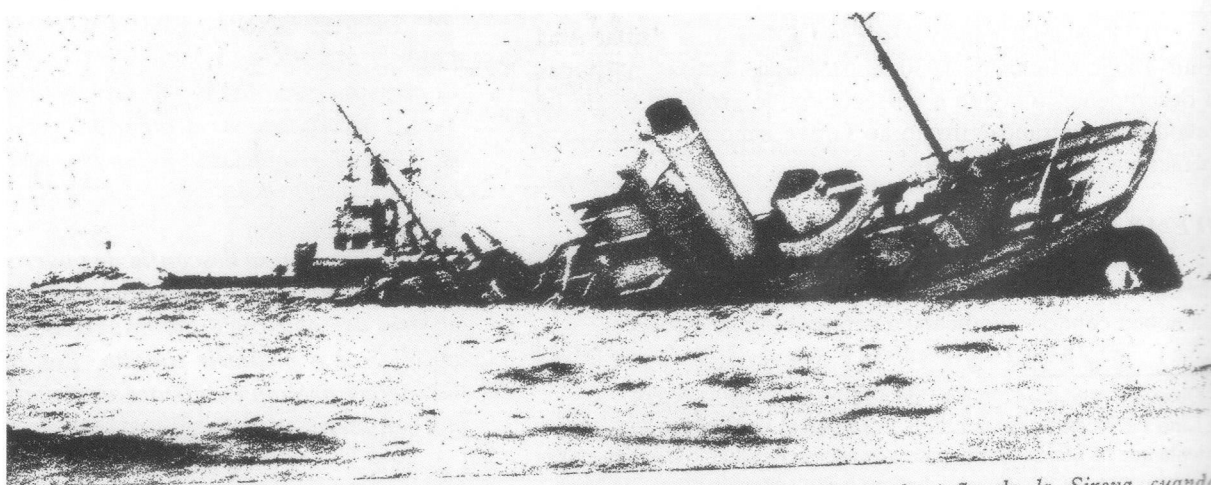

Ponte do Uad-Targa.

Bibliografía:

- Lino Pazos Pérez. “Naufragios en las Rías Bajas”. Editorial Damare. 2007
- Hemeroteca de La Vanguardia e do ABC.
- Periódico “El Socialista”. 1931.
- Francisco Calo Lourido. “Arpóns, nigromantes, bispos e metraladoras contra arroaces”. Revista AUNIOS nº 19. Asociación Pineiróns. 2014.
- foro.todoavante.es “Historia Naval de España y Países de habla española”.

Foto do xornal ABC do 11 de setembro de 1931, onde se ve o Uad-Targa embarrancado preto de O Grove. O curioso é que hai un novo nome do lugar do naufraxio, neste caso - Peña de la Sirena -.

GROVE (PONTEVEDRA).—El cañonero español Uad Targa, embarrancado en la Peña de la Sirena cuando se dedicaba a perseguir “arroaces”. (Foto Blanco).
SEVILLA (Sevilla). - 11/09/1931, Página 41. Comunicación pública y utilización, total o parcial, de esta obra, sin expresa y escrita autorización, incluyendo, en particular, su mera reproducción y/o puesta a disposición.
© 2009. Queda permitida la impresión en su totalidad y en sus partes, sin necesidad de expresa y escrita autorización, incluyendo, en particular, su mera reproducción y/o puesta a disposición.